THE INVOLVEMENT OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES

Alexandru-Cosmin APOSTOL
"Al. Ioan Cuza" University of Iaşi
POSDRU Project 159/1.5/S/133652

Abstract: The aim of this article is to highlight the cultural and artistic hobbies that young people are practicing in an organized way like extracurricular activities, starting from the results of a sociological study conducted on a sample of upper secondary school students (N=815) in Iasi Municipality, in the first half of 2015. Alongside „consumers", among teenagers there is a small core of „producers" or „distributors" of cultural „goods". Otherwise, the young people choose to develop these hobbies through an active and direct involvement in cultural and artistic activities, even inside the school (theater, music, dance, editorial boards, literary circles and so) or by way of specialized clubs, workshops, organizations or associations. The approach proposed in the part dedicated to data analysis has a descriptive role (a preliminary knowledge of young people who are showing an interest inr cultural and artistic activities) and provides an opportunity to develop future topics of research, which aims to identify the teenagers' motivations, perceptions, attitudes and expectations concerning involvement in such extracurricular activities.

Keywords: extracurricular activities, hobbies, cultural practices, upper secondary school students, teenagers

Scopul acestui articol este de a evidenţia pasiunile cultural-artistice pe care tinerii le practică într-o manieră organizată, drept activităţi extracurriculare, pornind de la rezultatele unui studiu sociologic desfăşurat pe un eşantion de elevi de liceu (N=815) din municipiul Iaşi, în prima jumătate a anului 2015. Alături de „consumatori", în rândul adolescenţilor există coagulat un mic nucleu de aşa-numiţi „producători" sau „difuzori" de „bunuri" culturale. De altfel, tinerii aleg să îşi cultive aceste pasiuni printr-o implicare activă şi directă în activităţi cultural-artistice, fie chiar în interiorul instituţiei educaţionale (trupe de teatru, muzică sau dans, colective redacţionale, cenacluri literare ş.a.), fie prin intermediul unor cluburi, ateliere, organizaţii sau asociaţii specializate. Demersul propus în cadrul părţii consacrate analizei datelor are un rol descriptiv - de cunoaştere preliminară a populaţiei de tineri care are astfel de preocupări - şi oferă oportunitatea de a dezvolta teme viitoare de studiu, inclusiv de ordin calitativ, ce îşi propun identificarea motivaţiilor, percepţiilor, atitudinilor şi expectanţelor pe care le au adolescenţii privind angajarea în activităţi extracurriculare.

Premise teoretico-empirice

Rolul activităţilor extraşcolare şi, implicit de petrecere a timpului liber, în dezvoltarea tinerilor a fost subliniat în ultimii ani prin intermediul a numeroase demersuri empirice interdisciplinare. În această privinţă există un interes crescând al cercetătorilor din domeniul

BDD-A22166 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 03:51:22 UTC)

ştiinţelor socio-umane privitor la consecinţele pe care le pot avea asemenea angajamente în parcursul social şi educaţional al adolescenţilor (Eccles et. al. 2003). Într-un document al Consiliului Europei (2011) este subliniată importanţa implicării elevilor, încă de la vârste fragede, în activităţi extracurriculare. Acestea sunt elemente fundamentale în privinţa îmbunătăţirii educaţiei tinerilor, înlesnind dezvoltarea psiho-socială şi personală a acestora, precum şi la reducerea ratei de abandon şcolar.

Includerea elevilor în grupuri artistice, (re)creative sau sportive ar putea contribui la internalizarea de noi cunoştinţe şi a unui anumit capital socio-cultural ce ar putea avea efecte în ceea ce priveşte parcursul biografic ulterior al acestora. Astfel, fiind la vârsta conturării propriei identităţi, liceenii au oportunitatea de a-şi cultiva pasiunile cultural-artistice şi sportive într-o modalitate organizată prin aderarea la diverse cluburi sau asociaţii de resort, unele constituite în interiorul unităţilor de educaţie (trupe de teatru, muzică sau dans, colective redacţionale, cluburi de lectură, ateliere de pictură, grafică, design sau fotografie ş.a.). De asemenea, alături de acestea, în sectorul non-guvernamental activează organizaţii de tineret, care - prin prisma domeniului lor de activitate - încearcă să susţină implicarea civică a adolescenţilor prin forme de participare culturală (de exemplu, concursuri/ proiecte de fotografii, pictură sau desen pornind de la teme sociale). Asemenea entităţi deţin caracteristicile unor veritabile platforme de socializare şi de producţie culturală care uşurează integrarea rapidă a tânărului în reţele multiple prin facilitarea dobândirii unor abilităţi sociale şi prin inculcarea unui sentiment de apartanenţă la grupul creaţional din care face parte. Studiile au demonstrat de-a lungul timpului faptul că există o asociere puternică între implicarea în acţiuni extracurriculare şi dezvoltarea pozitivă a tânărului, mai ales din punct de vedere socio-educaţional (apud Eccles et. al., 2003).

Odată cu tranziţia spre vârsta adultă şi pe măsura acumulării unei anumite expierienţe în domeniul cultural-artistic în care se perfecţionează, pentru tânărul angajat activ în activităţi extraşcolare implicarea poate avea şi alte valenţe (inclusiv economice). Pornind de la contribuţiile teoretice ale lui Pierre Bourdieu, în unele situaţii, există posibilitatea ca hobby-ul pe care adolescentul a avut ocazia să şi-l dezvolte într-un mod organizat, să fie transpus într-o eventuală profesie chiar în sfera culturală (scriitor, pictor, graphic designer, dansator profesionist, fotograf, scenograf, actor, compozitor, cântăreț etc.). Pe de altă parte, s-ar putea rezuma doar la un hobby cultivat pe o perioadă relativ restrânsă de timp, traiectoria sa socio-profesională nefiind influenţată decisiv de adeziunea în cluburi, ateliere sau asociaţii creativ-artistice. O a treia potenţială categorie este alcătuită din tineri care sunt adepții unei forme de producţie culturală „restrânsă”, continuată într-o formă independentă (inclusiv prin intermediul internetului – blogosferă, social media ş.a.) şi după finalizarea studiilor, dar fără a fi motivați de câștiguri materiale imediate. Aşadar, unii tineri implicaţi activ în proiecte culturale ar putea fi predispuşi în a avea o orientare pe termen lung spre acumularea de capital cultural, fiind exponenţii unui tip de producţie culturală restrânsă care pe termen scurt, mediu sau lung - în special, după finalizarea studiilor - poate dobândi o logică „economică” (comercială). Bourdieu punctează faptul că „spre deosebire de câmpul de mare producţie care ascultă de legea concurenţei pentru cucerirea unei pieţe cât mai întinse cu putinţă, câmpul de producţie restrânsă tinde să-şi producă el însuşi normele de producţie şi criteriile de evaluare a produselor sale” (Bourdieu, 1996; 37). Sociologul francez susţine despre aceeaşi formă de

BDD-A22166 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 03:51:22 UTC)

producţie culturală că există „economia anti –„economică” a artei pure care, întemeindu-se pe recunoaşterea obligatorie a valorilor de dezinteresare şi pe denegarea „economiei” („comercialului”) şi profitului „economic”, privilegiază producţia şi imperativele ei specifice, apărute în urma unei istorii autonome” (Bourdieu, 2012; 192).

După cum punctează Ralph B. McNeal Jr (1999) „angajarea” tânărului în activităţi extracurriculare este asociată cu un nivel ridicat de capital uman, cultural şi social. Contextualizând, autorul subliniază că adolescentul reuşeşte să-şi dezvolte diverse abilităţi, cunoştinţe, atitudini şi valori care contribuie la extinderea reţelelor sociale din care face parte.

La nivelul instituţiilor liceale de învăţământ din municipiul Iaşi, indiferent de filiera specifică, există formate grupuri de iniţiativă artistică alcătuite din elevi coordonaţi de cadre didactice. În cadrul acestora sunt demarate proiecte şi activităţi extraşcolare în diverse domenii culturale: literatură/ eseu sau jurnalism şcolar, teatru, muzică, dans sau fotografie, unele dintre ele având o tradiţie remarcabilă (spre exemplu, revista şcolară „Corolar” a Colegiul „Costache Negruzzi” a fost înfiinţată în anul 1968, iar trupa de teatru francofon „Mooz” a Colegiului Naţional „Mihai Eminescu” are un istoric de peste două decenii). Astfel de grupuri mobilizează un efectiv de adolescenţi şi profesori, tinerii având posibilitatea de a-şi expune potenţialul cultural-artistic.

Analiza datelor

Prin intermediul studiului, am dorit să evidenţiez ponderea elevilor de liceu din municipiul Iaşi care susţin că au o pasiune cultural-artistică pe care o practică în mod organizat.

Sondajul s-a desfăşurat în prima parte a anului 2015, iar eşantionul a fost alcătuit din 815 elevi, proveniţi din clasele IX – XII, care studiază la unităţi de învăţământ preuniversitare din municipiul Iaşi, axate pe filierele tehnic, teoretic şi economic-administrativ. Dintre aceştia, 47% sunt de gen masculin, iar 53% de gen feminin. De asemenea, 53% provin din clasele IX –X, în timp ce 47% din clasele XI-XII. În cadrul acestui sondaj, elevii nu au fost ipostaziaţi numai din postura lor de „consumatori”, ci şi din cea a unor „producători”, „difuzori” sau chiar „exponenţi” de bunuri sau practici culturale.

Aproximativ 16% din totalul celor 815 elevi chestionaţi au mărturisit faptul că, în acest moment, au o pasiune cultural-artistică pe care o practică într-un cadru organizat - club, trupă sau asociaţie, primind meditaţii sau instrucţie de specialitate din partea unui profesionist sau pedagog (Tabel nr.1). 12% şi-ar dori să-şi dezvolte în viitor abilităţile cultural-artistice şi nu exclud posibilitatea de a-şi cultiva respectiva pasiune şi din punct de vedere profesional.

Tabel nr. 2 **Ponderea tinerilor care au o pasiune cultural-artistică pe care susţin că o practică în mod organizat (N=815)**

Da	Nu
15,7%	84,3%

În 10,7% din cazuri, adolescenţii practică o pasiune din domeniul artelor performative (teatrul, muzica şi dansul fiind cele mai enumerate). De asemenea, 4,4% au menţionat că sunt

BDD-A22166 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 03:51:22 UTC)

interesaţi de arte vizuale (desen, pictură, grafică, fotografie, design), în timp ce numai 0,6% au punctat că obişnuiesc să scrie proză, poezie sau eseuri literare (Tabel nr. 2).

Tabel nr. 3 **Domeniile în care tinerii practică în mod organizat o pasiune cultural-artistică (N=815)**

Domeniu	**% din N=815**
Arte performative (dans, teatru, muzică ş.a.)	10,7%
Arte vizuale (desen, pictură, fotografie ş.a.)	4,4%
Arta scrisului (proză, poezie, eseu ş.a.)	0,6%

La o defalcare pe activităţi, am constatat faptul că 4,3% iau lecţii de dans (inclusiv sportiv). Pe poziţia secundă, la o distanţă de 0,6 puncte procentuale se regăsesc tinerii care au subliniat că îşi perfecţionează pasiunea pentru desen şi pictură, iar 3,3% sunt interesaţi de canto/ compoziţie muzicală. 1,7% au susţinut că performează la instrumente muzicale (pian, chitară ş.a.), în vreme ce pentru 1,3% pasiunea cultural-artistică pe care o practică ţine de domeniul teatral (Tabel nr. 3).

Tabel nr. 4 **Tipuri de activităţi cultural-artistice pe care elevii susţin că le practică în mod organizat (N=815)**

Tipuri de activităţi cultural-artistice	**% din N=815**
Dans (inclusiv sportiv)	4.3%
Desen/ pictură	3,7%
Canto/ compoziţie muzicală	3,3%
Cântat la instrumente muzicale (pian, chitară ş.a.)	1,7%
Teatru/ actorie	1,3%
Fotografie	0,7%
Scris	0,6%

Din punct de vedere socio-demografic, dintre elevii care au o pasiune cultural-artistică pe care o practică într-un cadru organizat, aproximativ două treimi (63%) sunt de gen feminin. De asemenea, peste jumătate dintre cazurile selectate sunt reprezentate de elevi care au avut în anul şcolar precedent (2013/ 2014) o medie generală peste nota 9. În ceea ce priveşte distribuţia pe clase, este sesizabil un echilibru procentual, în sensul că 51% provin clasele IX – X, iar 49% din clasele XI – XII (Tabel nr. 4).

Tabel nr. 5 **Principalele caracteristici socio-demografice ale elevilor care au o pasiune cultural-artistică pe care o practică în mod organizat**

Variabila socio-demografică		**% dintre cei care au mărturisit că au o pasiune cultural-artistică (N= 128)**
Gen	Masculin	37%
	Feminin	63%
Clase de proveniență	IX – X	51%
	XI – XII	49%

BDD-A22166 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 03:51:22 UTC)

Media generală în anul şcolar 2013/ 2014	Peste 9	50%
	Între 8 şi 9	27%
	Sub 8	23%

Concluzii

Aşadar, datele prezentate pe parcursul articolului oferă o imagine de ansamblu privind ponderea elevilor de liceu din municipiul Iaşi care susţin că au o pasiune cultural-artistică şi despre care afirmă că şi-o dezvoltă într-un mod organizat. Astfel, unul din şase elevi chestionaţi în urma sondajului derulat în municipiul Iaşi declară că au o pasiune cultural-artistică pe care o practică, dominant în opţiunile tinerilor fiind domeniul artelor performative. Odată ce sunt cunoscute date preliminare privind acest aspect, ar fi necesară o cercetare în profunzime a motivaţiilor care stau la baza unei astfel de opţiuni din partea adolescenţilor. De asemenea, ar trebui cunoscute aşteptările pe care le au tinerii în legătură cu implicarea lor. Nu pot fi omise problemele pe care tinerii le percep în legătură cu barierele şi provocările care împiedică sau îngreunează accesul elevilor la astfel de oportunităţi de a-şi dezvolta aptitudinile cultural-artistice (mediul de rezidenţă, istoricul familial, resursele financiare şi materiale ș.a.). Tocmai de aceea, demersurile cantitative ar necesita o continuare empirică de ordin calitativ, iar cu ajutorul interviurilor comprehensive ar putea fi identificate potențiale soluții de depăşire a acestor obstacole. De asemenea, ar trebui văzut în ce măsură oferta de activități extrașcolare propusă elevilor este corelată cu aptitudinile lor şi dacă răspunde în mod real cererii pe care aceştia o manifestă.

Mulțumiri/ Aknowledgements

Această lucrare a fost publicată cu sprijinul financiar al proiectului „Sistem integrat de îmbunătățire a calității cercetării doctorale și postdoctorale din România și de promovare a rolului științei în societate”, POSDRU/159/1.5/S/133652, finanțat prin Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/133652, co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007 – 2013.

Referinţe bibliografice

***Council of Europe (2011), *Steering Committee for Equality Between Women and Men (CDEG)*, Study on „Combating Gender Stereotypes in Education”, prepared by Ms Maureen Bohan, Consultant Expert.

BOURDIEU, Pierre (1986), *Economia bunurilor simbolice*, trad. de M. D. Gheorghiu, Editura Meridiane, Bucureşti.

BOURDIEU, Pierre (2012), *Regulile artei*, trad. de L. Albulescu şi B. Ghiu, ediţia a 2-a, Editura Art, Bucureşti.

BDD-A22166 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 03:51:22 UTC)

ECCLES, Jacquelynne S., BARBER, Bonnie L., STONE, Margaret, HUNT, James (2003), „Extracurricular Activities and Adolescent Development", *Journal of Social Issues*, Vol. 59, No. 4, 865 – 889.

McNEAL Jr., Ralph B. (1999), „Participation in High School Extracrurricular Activities: Investigating School Effects", *Social Science Quaterly*, Vol. 80, No. 2, 291 – 309.

BDD-A22166 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 03:51:22 UTC)